

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕБ-КВЕСТУ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається проблема використання інноваційної технології веб-квесту як складової професійного зростання вчителів філологічних дисциплін у закладах післядипломної педагогічної освіти. Надані методичні рекомендації щодо впровадження означеної технології у навчальний процес.

Ключові слова: інноваційна технологія, веб-квест.

В статье рассматривается проблема использования инновационной технологии веб-квеста как составляющей профессионального роста учителей филологических дисциплин в учреждениях последипломного педагогического образования. Даны методические рекомендации по внедрению этой технологии в учебный процесс.

Ключевые слова: инновационная технология, веб-квест.

In the article the problem of using such innovative technology as Web Quest as a part of philological disciplines teachers' professional growth in postgraduate educational establishments is analyzed. Methodical recommendations for using this technology in educational process are given.

Key words: innovative technology, Web-Quest.

Постановка проблеми. Модернізація освіти в Україні вимагає системного підходу до розв'язання питань особистісного зростання, підвищення професійного рівня та фахової майстерності педагогічних кадрів, без чого неможливе підвищення якості навчально-виховного процесу та інтеграція нашої країни у європейський освітній простір. Одним із провідних положень Національної стратегії освіти є принцип безперервної освіти та навчання впродовж життя. І це, у першу чергу, стосується педагогів, адже добре відомо, що лише інтелектуально та морально розвинутий, креативний учитель може виховати творчу, інноваційну особистість учня. Тому для підвищення ефективності навчально-виховного процесу в перепідготовці вчителів філологічних дисциплін викладачі кафедри методики навчання мов і

літератури Харківської академії неперервної освіти постійно знаходяться в пошуку ефективних інноваційних шляхів розв'язання означеної проблеми.

Аналіз анкет вхідного та вихідного діагностування, спостереження за діяльністю фахівців під час професійних конкурсів учителів, конференцій з обміну досвідом на курсах підвищення кваліфікації дали змогу з'ясувати, що вчителі-словесники:

- неосмислено підходять до навчальної діяльності (на запитання «Над якою методичною темою (проблемою) ви працюєте, де вона буде реалізована та в яких формах?» 32% респондентів не дають жодної відповіді; 54% — називають методичну тему, не зазначаючи при цьому шляхи її подальшої реалізації);

- не вміють планувати самоосвітню діяльність (близько 80% опитаних не можуть конкретно визначити, які педагогічні проблеми їх хвилюють і які питання вони б хотіли з'ясувати на курсах; наприклад, відповіді педагогів є такими: «Почути про взаємодію іменника з дієсловом»; «Навчитися викладати українську літературу»; «На курси прийшла за направленням адміністрації школи»);

- відчують брак аналітичної роботи (невміння аналізувати власну діяльність та виявляти прогалини; відсутність інформації про інноваційні технології, новаторський підхід в освіті; зокрема на запитання «З роботою якого вчителя в районі, місті, області ви хотіли б ознайомитися?» педагоги дають наступні відповіді: «Колеги по школі»; «О. Пометун, Г. Токмань, М. Пентиліук»).

Зважаючи на викладене вище, особливого значення набуває проблема інноваційних підходів до професійного розвитку та управління людськими ресурсами в системі післядипломної педагогічної освіти в умовах реформування галузі.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. У зв'язку з процесами перебудови радянської освітньої системи поняття інновації в освіті почало використовуватися лише в середині 80-х років ХХ ст., хоча дослідження інноваційних технологій велися ще з кінця 50-х років ХХ ст. Проблема інноваційної діяльності в освітній сфері присвячено

чимало досліджень провідних учених, серед яких: Л. Ващенко, О. Козлов, Н. Артикуца, М. Поташник, О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс, Г. Герасимова, Л. Ілюхіна, І. Бех, Л. Даниленко, І. Дичківська, М. Кларіна, О. Пехота, О. Попова, Л. Подимова, В. Сластьонін, А. Хуторський та ін. Проте, незважаючи на значну кількість досліджень у цьому напрямку, досі відсутні єдині підходи як до визначення поняття «освітня інновація», так і до класифікації інновацій, орієнтованих на освітні цілі, що мають певні специфічні особливості та властивості, а також до питання стосовно того, які мають бути інноваційні підходи до професійного розвитку педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Відсутність системних та комплексних підходів до розв'язання цих питань не дозволяє конкретизувати пріоритетні напрями інноваційного розвитку освітньої сфери, розробити «єдиний банк (базу даних)» освітніх інновацій, підвищити ефективність управління інноваціями в освітній сфері.

Таким чином, **метою статті** є розгляд проблеми використання інноваційної технології веб-квесту як складової професійного зростання вчителів філологічних дисциплін у закладах післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу. Низка означених проблем визначає мету діяльності викладачів кафедри методики навчання мов і літератури Харківської академії неперервної освіти:

- модернізація структури, змісту та організації підвищення кваліфікації вчителів філологічних дисциплін на засадах компетентнісного підходу;
- спрямування роботи вчителів-словесників на забезпечення високого рівня викладання предметів;
- удосконалення знань педагогів про інноваційні технології, сприяння впровадженню в практику досягнень педагогічної науки.

Реалізуючи поставлені завдання, професорсько-викладацький склад кафедри обирає нові шляхи в організації навчання вчителів філологічних дисциплін: упроваджуються інноваційні технології, систематично оновлюється зміст та форми навчально-виховного процесу на курсах підвищення кваліфікації.

Так, швидкий темп сучасного науково-технічного прогресу привів викладачів кафедри до розуміння необхідності зміни підходу до викладання тем профільного модуля: насичення фактичним матеріалом навчальних програм уже не задовольняє потреби фахівця, виникає потреба в іншому – формуванні навичок самовдосконалення.

Однією з принципів позицій є питома вага активної роботи слухача в навчальному процесі. Для оптимізації навчальної роботи нами підготовлено методичний посібник для вчителів української мови та літератури «Якісні уроки словесності в ЗНЗ: підготовка та проведення», що дає можливість більше часу приділити інтерактивному навчанню, яке побудоване на взаємодії всіх слухачів, включаючи викладача. На практичних заняттях викладачі кафедри все частіше виступають у ролі організатора процесу навчання, лідера групи, фасилітатора, творця умов для ініціативи слухачів. Під час проведення на курсах підвищення кваліфікації лекційних і практичних занять з теми «Теоретичні та практичні аспекти

технологізації уроку української мови та літератури. Система роботи з обдарованими учнями» слухачам наголошуємо на необхідності розвитку інтелекту й творчих можливостей обдарованої дитини, заохочення її на заняття науково-дослідницькою та творчою діяльністю, озброєння сучасними методами наукового пошуку, плекання стійкого інтересу до певної галузі знань тощо. Зауважуємо, що в роботі з обдарованими дітьми вчитель має відмовитися від стандартних навчальних планів. Тому на курсах підвищення кваліфікації викладачі разом зі слухачами аналізують основні ознаки педагогічних технологій, що орієнтовані на роботу з обдарованими школярами, розглядають ускладнення змісту навчального матеріалу, можливості збільшення обсягу теоретичного матеріалу, рівень індивідуальних завдань, шляхи підвищення рівня самостійної роботи та створення умов для реалізації природних обдарувань особистості.

На практичному занятті слухачі розробляють творчі вирази, дослідницькі завдання, проблемні питання, проводять мовні спостереження й досліди, лінгвістичні ігри, що спрямовані на пробудження пізнавальної активності школяра та створюють максимально сприятливі умови для мовленнєвої самореалізації здібних учнів. Учителям, які викладають у класах філологічного профілю, у процесі вивчення синтаксису пропонується низка дослідницьких завдань, зокрема на заняттях розглядається проектна діяльність у роботі з обдарованими учнями. Слухачам пропонуються теми колективних творчих проєктів: «Мова – дзеркало культури», «Переклад – високе мистецтво», «Ідеальний алфавіт», «Теорія і практика укладання словників», «Мови народжуються, живуть і вмирають».

Слухачам рекомендується проводити лінгвістичні турніри цікавої для учнів тематики. Наголошуємо, що особливою популярністю серед обдарованих школярів користуються дискусійні форми – симпозиуми, дебати, «круглі столи».

Навчальні заняття з тем «Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках української мови та літератури», «Використання інформаційних технологій у навчальній діяльності вчителя іноземної мови» для різних категорій учителів дають можливість знайомити слухачів із різними способами застосування вчителями інформаційно-комунікаційних технологій, що сприятимуть розвитку творчих здібностей школярів.

Наприклад, знайомимо педагогів із *комп'ютерними творчими завданнями*, які можна запропонувати учням, зауважуємо, що їх запровадження спрямоване перш за все на виявлення особистісного ставлення учня до навчального матеріалу, орієнтоване на розвиток вільної і творчої особистості. Наголошуємо, що серед завдань, які вчитель може запропонувати школярам, на особливу увагу повинні заслуговувати такі, в основу яких покладено *створення навчальних проєктів*, що активізують творчі здібності та пізнавальний інтерес дітей. На курсах підвищення кваліфікації пропонуємо педагогам різні види завдань, що спрямовані на розвиток творчих здібностей та технологію їх застосування.

Одним із різновидів виконання *комп'ютерних творчих завдань* є створення учнями відеокліпу до пісні, яка вивчається на уроках літератури. Таке завдання пропонується для того, щоб дитина могла

краще зрозуміти й запам'ятати текст пісні, виявити особисте ставлення під час художнього оформлення матеріалу. На заняттях слухачам пропонуємо ознайомитися з технологією роботи над такими завданнями, зокрема створити мультимедійну презентацію, яка включає анотацію до пісні, відеокліп, перелік опрацьованих джерел і програм, що були використані під час створення відеокліпу (Windows Movie Maker, Sony Vegas 9.0с, MP3 Direct Cut, Microsoft Power Point, при цьому обов'язкове посилання на авторство), а також із цікавими напрацюваннями вчителів. З цією метою презентуємо систему роботи вчителя української мови та літератури Харківського ліцею № 89 Олени Георгіївни Полешко, яка разом зі своїми учнями створює відеокліпи до пісень «Два кольори», «Ніч яка місячна».

Сприяє виявленню творчих здібностей школярів і комп'ютерна анімація віршів, що вивчаються. Так, учителі філологічних дисциплін, які перебувають на курсах, отримують рекомендації, як анімувати поезії, аби згодом, під час вивчення матеріалу, надати своєчасну допомогу учням, зокрема: створити ілюстрації до поезії, набрати титри, дібрати необхідний музичний супровід, оформити матеріал за допомогою необхідного програмного забезпечення.

Важливим також є використання моделюючих вправ.

Завдання. Ви – режисер фільму, що знімається за певним художнім твором. Вам необхідно дібрати акторів на головні ролі (свій вибір аргументуйте цитатами з твору). Результат своєї роботи необхідно представити у вигляді мультимедійної презентації.

Подібні завдання сприятимуть розвитку творчих здібностей школярів, кращому усвідомленню ними текстів художніх творів, виявленню особистого ставлення учнів до навчального матеріалу.

Оптимальними шляхами модернізації системи неперервного підвищення кваліфікації педагогічних працівників у сучасних умовах є впровадження в педагогічний процес методу проєктів та інформаційно-комунікаційних технологій. Зокрема, під час педагогічної практики на особливу увагу заслуговує використання проєктної технології «Веб-квест» (проблемне завдання з елементами ролівої гри, для виконання якої використовуються інформаційні ресурси мережі Інтернет).

Веб-квести, створені засобами веб-технологій у середовищі WWW, за своєю організацією є досить складними. Вони спрямовані на розвиток аналітичного й творчого мислення, самостійної роботи. Таким чином, викладач повинен володіти високим рівнем предметної, методичної та інформаційно-комунікаційної компетентностей. Пропонуємо таку структуру веб-квесту (див. рис.):

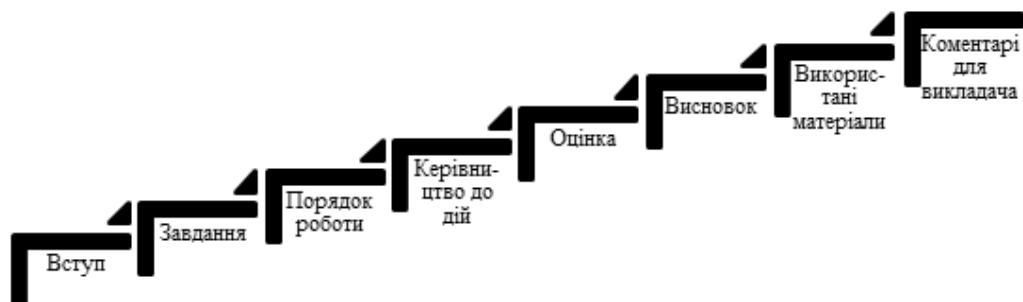

Рис. Структура веб-квесту

Етапи проведення веб-квесту на практичному занятті зі слухачами курсів підвищення кваліфікації

I етап. Підготовча робота

1. *Ознайомлення з темою* (теми добираються з урахуванням актуальності та можливості у ході роботи поглиблювати знання з предмета вивчення; вони повинні бути цікавими й корисними для вчителів; одна і та ж тема може обиратися кількома слухачами, адже це робить цікавим обговорення результатів, оскільки роботи можуть висвітлювати тему різносторонньо).

2. *Формулювання проблеми.*

3. *Розподіл ролей* (1-4 особи – на одну роль; усі члени команди повинні діяти як одне ціле, допомагати один одному, а за потреби – навчати роботі з комп'ютерними програмами, спілкуватися в мережі).

II етап. Виконання завдання

Переваги:

1. У слухачів формуються дослідницькі навички, розвивається критичне мислення, вміння порівнювати й аналізувати, класифікувати об'єкти та явища, абстрактно мислити, трансформувати

отриману інформацію для розв'язання поставлених завдань.

2. Досвід, який був набутий у ході роботи, допоможе кожному учасникові в організації подальшої індивідуальної дослідницької діяльності у світовому інформаційному просторі.

III етап. Оформлення результатів діяльності

Робота передбачає відбір найбільш значимої інформації та представлення її у вигляді веб-сайту, html-сторінки, слайд-шоу, буклета, анімації, постера або фоторепортажу.

IV етап. Обговорення результатів роботи

Робота з веб-квестами може бути запропонована і як домашнє завдання для учнів, які цікавляться предметом. Позитивний результат такий вид діяльності дає в процесі підготовки школярів до олімпіад, оскільки розширює їх кругозір та ерудицію. Якщо є реальна можливість розмістити веб-квест у мережі у вигляді веб-сайтів, веб-сторінок, створених учнями самостійно, це дозволить значно підвищити мотивацію їх навчальної діяльності.

Варто зауважити, що веб-квест суттєво відрізняється від проєктних технологій, зокрема:

визначаються ресурси, в яких є інформація, потрібна для розв'язання проблеми; для отримання певного результату необхідне виконання всіх дій; обов'язкова складова цієї технології – перелік тих знань і компетентностей, які учні зможуть набути, виконавши зазначений веб-квест; чітко визначені критерії оцінки виконаних завдань.

Висновки. Отже, завдяки використанню технології веб-квесту викладач ефективно та на сучасному рівні зможе організувати самостійну роботу учнів. Це допоможе змінити не тільки навчальну діяльність учнів, а й способи подачі матеріалу з боку вчителя.

Розробка веб-квестів – своєчасний і корисний інструмент для впровадження у навчання елементів гри, розвитку критичного мислення дітей, підвищення їх мотивації, набуття знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева М. В. Технологии веб-квест в формировании коммуникативной и социокультурной компетенции / М. В. Андреева // Информационно-коммуникационные технологии в обучении иностранным языкам : тезисы докладов I Между-

народной научно-практической конференции. – М., 2004.

2. Быховский Я. Образовательные веб-квесты [Электронный ресурс] / Я. Быховский. – Режим доступа : <http://ito.edu.ru/1999/III/1/30015.html>.

3. Бондаренко Т. Веб-квест-технологія як засіб активізації самостійної діяльності майбутніх учителів початкових класів / Т. Бондаренко // Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2013. – № 13. – 224 с.

4. Гуревич Р. Використання сучасних технологій навчання у ВНЗ [Електронний ресурс] / Р. Гуревич. – Режим доступу : http://library.kpi.kharkov.ua/JUR/TPUSS%202014_3.pdf.

5. Кадемія М. Ю. Веб-квест у підготовці майбутніх учителів : навчально-методичний посібник / М. Ю. Кадемія, О. В. Шестопалюк. – Вінниця : Планер, 2013. – 155 с.

6. Веб-квест як педагогічна технологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wiki.fizmat.tnpu.edu.ua/index.php/Інформатика>.

7. Dodge B. Web Quest Taskonomy: A Taxonomy of Tasks [Electronic resource] / B. Dodge. – Available from : <http://webquest.sdsu.edu/taskonomy.html>.

Дата надходження до редакції: 15.06.2016 р.

УДК 811'134.378

Лариса РИКОВА,

учитель англійської мови

Кремінської школи-гімназії

Кремінської районної ради Луганської області

МІЖНАРОДНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто питання міжнародного партнерства Кремінської школи-гімназії як інноваційної стратегії у вивченні англійської мови. З'ясовано, що метою міжнародного співробітництва є впровадження інноваційних технологій щодо залучення як учнів, так і вчителів до діяльності в рамках міжнародних освітніх проектів і програм.

Ключові слова: міжнародне партнерство, міжнародні освітні проекти, волонтерство, інноваційні стратегії.

В статье рассмотрены вопросы международного партнерства Кременской школы-гимназии как инновационной стратегии в изучении английского языка. Установлено, что целью международного сотрудничества является внедрение инновационных технологий по привлечению не только учащихся, но и учителей к деятельности в рамках международных образовательных проектов и программ.

Ключевые слова: международное партнерство, международные образовательные проекты, волонтерство, инновационные стратегии.

The article highlights the problems of international partnership of Kreminska school-gymnasia as the

innovative strategy in the English language studying. The aim of the international cooperation is the introduction of innovative technologies in order to draw students and teachers into the activities in the framework of the international educational projects and programs.

Key words: international partnership, international educational projects, volunteering, innovative strategies.

Упродовж останнього часу поживаються процеси інтеграції України у світовий простір, розширюється міжнародне спілкування, активізуються ділові стосунки та міжкультурні обміни. Як наслідок – оволодіння іноземними мовами, зокрема англійською, у ХХІ столітті – це життєва необхідність для молодого українця.

Новітні підходи до вивчення іноземних мов задекларовані в розвинених країнах Європи ще в 60-70-ті роки ХХ ст. З того часу Рада Європи ініціює розробку програми вдосконалення системи навчання іноземних мов. У зв'язку з цим стратегія модернізації вітчизняної системи освіти надає пріоритет у своєму розвитку саме цьому напрямку. Згідно з Державною національною програмою «Освіта» (Україна ХХІ століття) [7], Національною